

## INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

|                                             |                                                    |
|---------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| Niveau                                      | BaO                                                |
| Pedagogische eenheid                        | 19216-19208                                        |
| Instellingsnummer                           | 19216                                              |
| Instelling                                  | Vrije Basisschool                                  |
| directeur                                   | Rik LAMBRECHT                                      |
| adres                                       | Rozenstraat 6 - 8560 MOORSELE                      |
| telefoon                                    | 056-42.54.17                                       |
| fax                                         | 056-42.34.70                                       |
| e-mail                                      | romo@moorsele.be                                   |
| website/URL                                 | www.moorsele.be                                    |
| Inrichtende macht/Bestuur                   | 967349 - Vr.Kath. KI&Lag.Ond. Moorsele te MOORSELE |
| adres                                       | Rozenstraat 6 - 8560 MOORSELE                      |
| Scholengemeenschap                          | 119818 - GULDENBERG te WEVELGEM                    |
| adres                                       | Schoolstraat 19 - 8560 WEVELGEM                    |
| CLB                                         | 114959 - Vrij CLB Leieland (Menen) te MENEN        |
| adres                                       | Oude Leielaan 83_A - 8930 MENEN                    |
| Tijdstip doorlichting                       | van 26 april 2010 tot 28 april 2010                |
| Samenstelling inspectieteam                 |                                                    |
| Inspecteur-verslaggever                     | Johan Kets                                         |
| Teamleden                                   | Vera Pollier                                       |
| Deskundige(n) behorend tot de administratie | nihil                                              |
| Externe deskundige(n)                       | nihil                                              |
| Datum van bespreking met de instelling      | 10 mei 2010                                        |

## INHOUDSOPGAVE

|     |                                                        |    |
|-----|--------------------------------------------------------|----|
| 1   | INLEIDING .....                                        | 3  |
| 2   | RELEVANTE KENMERKEN .....                              | 4  |
| 3   | FOCUS VAN DE DOORLICHTING .....                        | 5  |
| 3.1 | (Leer)prestaties in de focus .....                     | 5  |
| 3.2 | Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus .....  | 5  |
| 3.3 | Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus .....  | 5  |
| 4   | KWALITEITSPROFIEL .....                                | 6  |
| 5   | RESULTATEN .....                                       | 8  |
| 5.1 | (Leer)prestaties .....                                 | 8  |
| 5.2 | Schoolloopbaan .....                                   | 13 |
| 5.3 | Outcomes .....                                         | 13 |
| 5.4 | Tevredenheid .....                                     | 13 |
| 6   | ASPECTEN VAN DE WERKING .....                          | 14 |
| 6.1 | Algemeen .....                                         | 14 |
| 6.2 | Personeel .....                                        | 15 |
| 6.3 | Logistiek .....                                        | 15 |
| 6.4 | Onderwijskundig .....                                  | 15 |
| 7   | STERKTES EN ZWAKTES .....                              | 16 |
| 7.1 | Relevante aspecten waarin de school goed is .....      | 16 |
| 7.2 | Relevante aspecten die de school kan verbeteren .....  | 16 |
| 7.3 | Relevante aspecten die de school moet verbeteren ..... | 16 |
| 8   | ADVIES .....                                           | 17 |
| 9   | REGELING VOOR HET VERVOLG .....                        | 18 |

## 1 INLEIDING

Van 26 april 2010 tot 28 april 2010 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres [www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen](http://www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen) of op [www.schooldoorlichting.be](http://www.schooldoorlichting.be).

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

## **2 RELEVANTE KENMERKEN**

- méér dan twee vestigingsplaatsen
- aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving
- recente of frequente directiewissel(s)
- functies op niveau van de scholengroep / scholengemeenschap
- pedagogische eenheid; werkt met één pedagogische en één administratieve directie; instelling 19208 is een lagere school, instelling 19216 is een basisschool

### 3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

#### 3.1 (Leer)prestaties in de focus

##### Gewoon kleuteronderwijs :

###### **Leergebied**

|                      |
|----------------------|
| wiskundige initiatie |
|----------------------|

|                  |
|------------------|
| wereldoriëntatie |
|------------------|

##### Gewoon lager onderwijs :

###### **Leergebied**

|          |
|----------|
| wiskunde |
|----------|

|                  |
|------------------|
| wereldoriëntatie |
|------------------|

###### **Leergebiedoverschrijdende ET**

|             |
|-------------|
| leren leren |
|-------------|

#### 3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

##### Algemeen

###### **Kwaliteitszorg**

|               |
|---------------|
| Zelfevaluatie |
|---------------|

|                   |
|-------------------|
| Kwaliteitssysteem |
|-------------------|

##### Personeel

###### **Professionalisering**

|                           |
|---------------------------|
| Deskundigheidsbevordering |
|---------------------------|

#### 3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

## 4 KWALITEITSPROFIEL

De school maakt met een andere basisschool op dezelfde campus deel uit van de pedagogische eenheid 'BaMo' (Basisschool Moorsele). Recente directiewissels waren aanleiding voor een herpositionering, ook op didactisch vlak. Beide directeurs hebben de beleidstaken onderling verdeeld.

De beschikbare **outputgegevens** over de leergebieden in de focus tonen aan dat de school de leerplandoelen voor wiskunde in voldoende mate realiseert. Voor wereldoriëntatie is dit in de lagere afdeling nog niet het geval. Noch output, noch aanbod bieden de school op dit moment voldoende grond om te verantwoorden dat ze op dit vlak aan haar resultaatsverplichting voldoet. De aanpak van 'leren leren' daarentegen illustreert dat de school de meeste van deze leergebiedoverschrijdende eindtermen op een degelijke wijze nastreeft.

In de **kleuterafdeling** komen **wiskundige initiatie** en **wereldoriëntatie** geïntegreerd aan bod binnen een thematische aanpak. Deze werkwijze zorgt voor een goede horizontale samenhang met de andere leergebieden.

Als verantwoording voor een waardevol aanbod binnen deze thema's verwijzen de leerkrachten naar het ontwikkelingsplan, dat het eigen net aanreikt. Hun planningsdocumenten verwijzen vaak naar de ontwikkelingsaspecten, die ze in diverse ervaringssituaties bij kinderen nastreven. Een noodzakelijke verdieping van deze *doelgerichtheid* in leerplandoelen, is vooral terug te vinden in diverse groeilijnen en hoeken- of activiteitenfiches. Deze zorgen ook voor gradatie en continuïteit over de klassen heen.

Of binnen de thema's ook alle betrokken leerplandoelen / ontwikkelingsaspecten in voldoende mate aan bod komen, daar is minder over nagedacht. Er is geen bewakingsprocedure afgesproken. Enkel voor het domein 'techniek' ging de school al na welke activiteiten kansen bieden voor elk van de leerplandoelen. Ook op de lerarenvergadering was er al een reflectie over de doelen van wiskundige initiatie. Of het aanbod *doeltreffend* is, zien de kleuteronderwijzeressen vooral bij de observatie van deelvaardigheden. Genormeerde testen rond rekenbegrip en schoolrijpheid voor de oudste kleuters geven eveneens informatie over nagestreefde effecten in de ontwikkeling van kinderen.

In de klas ondersteunt een ervaringsrijke leeromgeving de ontwikkeling van elke kleuter. De activiteiten en het materiaal in de hoeken kaderen binnen het lopende belangstellingscentrum. Kinderen krijgen volop kansen tot exploreren en experimenteren. De ondersteunende leerkrachtenstijl en de interactiemogelijkheden zijn aspecten van een waardevolle *begeleiding*. In enkele gevallen geeft de klasinrichting echter een overladen indruk, wat remmend is voor een goed gestructureerd leef- en leerklimaat.

Het frequent overleg en het samen plannen of uitvoeren van activiteiten, scheppen kansen om te leren van elkaar. De *ontwikkelingsdynamiek* is ook terug te vinden in de teamreflectie over groeilijnen en activiteitenfiches. Minder reflectie was er tot nu toe over het tijdsgebruik bij 'koek-jas-drankmomenten', hoewel ook hiervoor een groeilijn beschikbaar is. Het team kan best nog eens nagaan of het tijdsgebruik bij deze activiteiten wel voldoende efficiënt is. De initiatieven rond aanpakgedrag bij kleuters sluiten aan bij de prioriteit 'leren leren' in de lagere afdeling en zijn een illustratie van een degelijke implementatiestrategie binnen dit vernieuwingsdomein.

In de **lagere afdeling** tonen de toetsen en het leerlingvolgsysteem globaal genomen een vrij behoorlijke score voor **wiskunde**. Vooral het onderwijsleerpakket vormt het referentiekader bij de selectie van het aanbod. Leerkrachten vertrouwen erop dat ze daardoor de leerplandoelen realiseren.

De didactische ondersteuning in de klas kenmerkt zich door een sterke klemtoon voor technisch-cognitieve vaardigheden. Tijdens de wiskundelessen besteden de sommige teamleden aandacht aan het ontwikkelen van leervaardigheden en –attitudes. Samenhang met andere leergebieden en realistische contexten komen dan weer minder aan bod.

Begeleiding op maat is een sterke bekommernis van het team. Via differentiatie en foutenanalyses proberen leerkrachten hun onderwijs af te stemmen op de vorderingen van individuele leerlingen. Tijdens het zorgoverleg wordt verdere klasinterne of –externe ondersteuning gepland. Enkele leerlingen volgen een aangepast traject voor wiskunde.

Effecten voor **wereldoriëntatie** in kaart brengen, vindt het lagereschoolteam niet zo eenvoudig. Vaak ligt bij toetsen nogal eenzijdig de nadruk op kenniselementen, ten koste van vaardigheden en attitudes. Voor

sommige kinderen ontbreekt de evaluatie en rapportering voor dit leergebied. Daardoor kan de school vanuit de leerprestaties onvoldoende nagaan of alle leerplandoelen gerealiseerd zijn.

Het leerplan fungeert ook weinig als maatstaf om de volledigheid van het aanbod, de gradatie en het evenwicht tussen de verschillende domeinen te garanderen. Vele teamleden baseren zich op diverse bronnen, zonder de coherentie vanuit het leerplan te bewaken. Andere elementen uit de leerplanvisie, zoals bijvoorbeeld een brede invulling, komen ook in de verdrukking, door de soms zeer uitgesproken cursorische aanpak. Daarnaast respecteert niet iedereen de schoolafspraken over de onderwijstijd voor wereldoriëntatie of krijgt dit leergebied een andere invulling. Daardoor biedt ook het huidige onderwijsaanbod te weinig garantie op een degelijke realisatie van de basiscompetenties voor wereldoriëntatie.

Toch bewijst het team dat het ook anders kan. Bij de uitwerking van een prioriteit rond het domein 'techniek' zijn wel waardevolle elementen terug te vinden van een kwaliteitsvol implementatietraject. Visieopbouw vanuit gerichte nascholing, het uitwerken van een leerlijn op basis van het leerplan, een werkgroep die de vernieuwing mee aanstuurt, tussentijdse evaluatie en bijsturing, ... zijn belangrijke succesfactoren. Alleen leerlingenevaluatie blijkt ook hier weer een te nemen hindernis.

Ook de aanpak van '**leren leren**' kan inspiratie bieden. De school heeft een schooleigen planning die aangeeft hoe ze de leergebiedoverschrijdende eindtermen wil nastreven.

De concrete uitwerking hiervan is vooral terug te vinden in een schoolproject, waarbij de visie uit nascholing vertaald werd naar gradueel opgebouwde aandachtspunten. Het kenfiguurtje Flos maakt de verschillende stappen aanschouwelijk voor de kinderen. Een kerngroep tekende een gespreide implementatie uit, zorgt voor gelijkgerichtheid en ondersteunt collega's.

Sommige teamleden hebben de 'Flos-werkwijze' al geïntegreerd in hun manier van 'ontwikkelen onderwijs'; ze streven zingeving, doelgerichtheid en reflectie na in hun dagelijkse praktijk. Wat het leren leren betreft zijn er nog groeikansen voor een aantal eindtermen en voor het luik leerlingenevaluatie.

Het directieteam stelde zich als eerste doel: zicht krijgen op de **kwaliteit** die beide scholen bieden. Hun inschatting van sterktes en zwaktes leidde al tot een lijst met werkpunten op korte en op lange termijn. Deze kan echter nog concreter: haalbare doelen, tussentijdse evaluaties, ... De directie wil op een participatieve wijze aan schoolkwaliteit werken. Daarvan getuigen de werkgroepen, de ankerfiguren en de toch wel ruime beleidstaken die het zorgteam krijgt. Maar soms gaat het streven naar verantwoording voor op aspecten van schoolontwikkeling. Zo blijven bijvoorbeeld de verzamelde leerlingenresultaten in het 'outputdossier' nog grotendeels onbenut. Een meer diepgaande analyse ervan op schoolniveau kan de relevantie van de interne kwaliteitszorg verhogen.

**Deskundigheidsbevordering** groeit stilaan uit tot een belangrijk aspect dat dit streven naar kwaliteit ondersteunt. Vooral tussen leerkrachten van parallelklassen zijn er aanzetten tot leren van elkaar. Ook het zorgoverleg en de werkgroepvergaderingen scheppen hiertoe kansen. Externe professionalisering steunt op behoeftenonderzoek en sluit meer en meer aan bij schoolprioriteiten.

Omwille van de hoger genoemde problemen rond wereldoriëntatie, besluit het inspectieteam deze doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. De inzet van directie en leerkrachten, de aanwezige expertise en de aanzetten tot een strategisch schoolbeleid vormen echter een goede basis om dit leergebied in de lagere afdeling aan te pakken met een grote kans op succes.

## 5 RESULTATEN

### 5.1 (Leer)prestaties

#### 5.1.1 Kleuteronderwijs

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert voor de leergebieden in de focus volgende conclusies op in verband met het **nastreven** van ontwikkelingsdoelen:

##### Wiskundige initiatie

Voldoet

Vaststellingen

- In hun planningsdocumenten verwijzen de leerkrachten van de kleuterafdeling naar de beoogde ervaringssituaties en ontwikkelingsaspecten die ze nastreven. Soms refereren ze ook aan de betrokken doelen uit het leerplan wiskunde.
- Het team besprak de relatie tussen het ontwikkelingsplan, dat ze meestal als referentiekader gebruiken, en de verschillende leerplan- en ontwikkelingsdoelen.
- De afspraken voor gradatie en continuïteit legden de teamleden vast in groeilijnen. Hierin spreiden ze leerplandoelen die ze nastreven over de verschillende leeftijdsgroepen. Ze verwijzen in deze documenten ook naar daarmee overeenkomende ontwikkelingsaspecten en naar de decretale ontwikkelingsdoelen. Onder impuls van de zorgleerkracht overleggen ze op de lerarenvergadering of deze aspecten van wiskundige initiatie in elke klas ook effectief aan bod komen.
- Er is ook een (al wat oudere) begrippenlijst in omloop, waarvan niet duidelijk is of ze richtinggevend is voor de praktijk. Sommige teamleden geven aan dat ze aan herziening toe is.
- Het team heeft nog geen procedure afgesproken om de volledigheid van het aanbod voor het leergebied wiskundige initiatie te bewaken. De veronderstelling dat alle leerplandoelen en ontwikkelingsaspecten voldoende kansen krijgen, berust meestal op een 'intuïtief aanvoelen'. Op een lerarenvergadering was er wel een teamreflectie in dit verband.
- Teamleden gaan de doeltreffendheid van hun aanbod in zekere mate na via observatie van deelvaardigheden (onder andere voor begrippen, de telrij, de één-één-relatie, ...) Wanneer de ontwikkeling van individuele kleuters niet verloopt zoals verwacht, overlegt de klasjuf met de zorgleerkracht over eventuele extra hulp. Sommige kleuters krijgen in de klas bijkomende aandacht of eenvoudiger opdrachten. Andere krijgen klasexterne (en soms klasoverschrijdende) ondersteuning van de zorgjuf.
- Bij het volgen van kinderen hanteren sommige teamleden diagnostische testen. Voor enkele kleuters geven de vaststellingen aanleiding tot een (eerder beperkt) hulpplan en/of een neerslag van de ondernomen interventies in het kindvolgsysteem.
- Voor de oudste kleuters hanteert het team genormeerde testen rond rekenbegrip en schoolrijpheid.
- In de meeste klassen bieden de inrichting van de hoeken en de aangeboden materialen de kleuters voldoende kansen om ervaringen op te doen rond hoeveelheden, getallen en meten. De aangeboden activiteiten rond wiskundige initiatie kaderen in het lopende thema.
- Opvallend is de sterke parallelle werking en het frequent overleg, vooral tussen leerkrachten die met dezelfde leeftijdsgroepen werken. Dit stimuleert het leren van elkaar. Hoewel hospiteren geen gangbare praktijk is, zijn de meeste teamleden op de hoogte van elkaars aanpak; ze plannen en organiseren samen activiteiten. Stilaan ontstaan, onder leiding van de pedagogisch directeur, enkele afspraken voor een meer gelijkgerichte planning van het aanbod.

## Wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- De teamleden kaderen de uitwerking van thema's binnen de ervaringssituaties, ontwikkelingsdomeinen en –aspecten die het ontwikkelingsplan van de eigen koepel voorstelt. Geregeld verdiepen ze dit referentiekader vanuit leerplandoelen. Sommigen concretiseren die ook in eigen doelen, specifiek voor de beoogde activiteit.
- De spreiding van de thema's ligt vast in een jaarplanning, die de leerkrachten in gezamenlijk overleg ontwerpen. Hierin is weinig ruimte voorzien voor thema's die kinderen aanbrengen of voor occasionele gebeurtenissen. Het team argumenteert dat het, indien nodig, voldoende flexibel met deze planning kan omgaan. Daarnaast organiseren de leerkrachten hun activiteiten in een weekplan, waarin ze een evenwichtig aanbod beogen.
- Net zoals voor wiskundige initiatie, zorgen een aantal groeilijnen rond kalenders, pictogrammen en organisatie van hoeken voor de nodige continuïteit over de leeftijdsgroepen heen. In de praktijk worden deze afspraken vrij goed nageleefd.
- Voor (terugkerende) activiteiten en voor het aanbod in de hoeken hanteert het team ook fiches met afspraken, die verwijzen naar leerplandoelen en aspecten binnen de ontwikkeling van kinderen. Deze vermelden nog weinig gradatie over de leeftijdsgroepen heen of gespreid over het schooljaar.
- Een inventarisbundel met de inhoud van de behandelde thema's geeft leerkrachten een zicht op het aanbod in de andere klassen en in de lagere afdeling. Sommige teamleden geven dit overzicht ook door aan ouders om hun betrokkenheid bij de school te verhogen. Anderen informeren ouders via een heen-en-weerschrift over planning en verloop van het behandelde thema en over materialen die kinderen mogen meebrengen.
- Het team reflecteert nog weinig over de vraag of het aanbod dekkend is voor alle leerplandoelen voor wereldoriëntatie. Ze gaan ervan uit dat bij het gezamenlijk overleg het ontbreken van sommige ontwikkelingsaspecten of leerplandoelen wel zal opvallen. Een redenering, die wellicht wel geldt voor het evenwicht tussen de ervaringssituaties, maar weinig logisch lijkt voor de vele leerplandoelen en ontwikkelingsaspecten.
- Een uitzondering hierop vormt de werkwijze die de leerkrachten hanteerden bij het in kaart brengen van hun aanbod voor het domein 'mens en techniek'. In het kader van de prioritaire werking rond dit deelaspect, ging de school na welke activiteiten kansen bieden voor elk van de betrokken leerplandoelen.
- Sommige teamleden brengen het effect van hun aanbod / aanpak in beeld door samen met de kleuters te reflecteren op het einde van de dag. Vaak geven ze ook een dagboek mee naar huis, met een verslagje over wat op school gebeurde. Deze aanpak van informatie en verantwoording biedt aan ouders kansen om samen met hun kind na te denken over wat het op school leerde.
- De thematische aanpak in de kleuterafdeling zorgt voor horizontale samenhang tussen de leergebieden. De leerkrachten zorgen voor een rijk klasmilieu door het aanbieden van activiteiten en materialen in de hoeken in functie van het lopend thema.
- Kleuters krijgen volop kansen tot exploreren en experimenteren. De aanmoedigende leerkrachtenstijl, bereikbare materialen en de kansen tot interactie dragen bij tot een ervaringsrijke en toch veilige omgeving die de kinderen gevarieerde ontwikkelkansen biedt. Soms blijven kansen onbenut om minder betrokken kleuters aan te spreken binnen hun interessesfeer.
- De veelheid aan hoeken binnen een eerder beperkte ruimte hypothekeren in enkele gevallen de bewegingsruimte voor kleuters en de overzichtelijkheid van de klas. Overladen speelwerkhoeven kunnen contraproductief zijn voor een goed gestructureerde leeromgeving. Beperkte bewegingskansen worden deels gecompenseerd door gezamenlijke activiteiten in de grote binnenzaal.
- Het team benut de mogelijkheden van een schooltuin en van het verzorgen van dieren als waardevolle kansen om de natuur actief te verkennen en om zorgend te leren omgaan met het milieu. Ook gezonde leefgewoonten krijgen elk jaar aandacht in enkele gerichte activiteiten, gekaderd in schoolafspraken.
- De school organiseert verscheidene drempelverlagende activiteiten voor de oudste kleuters, om de overstap naar het eerste leerjaar vlot te laten lopen. Het gaat vooral om gezamenlijke thema's of om een gemeenschappelijke themaopening in het kader van het schooleigen project 'leren leren'. Deze activiteiten zijn degelijk voorbereid, maar nog weinig gekaderd vanuit leerplandoelen.

- Tijdens een overgangsgesprek informeren leerkrachten van beide leeftijdsgroepen elkaar over de vorderingen van individuele kleuters. De didactische aanpak vormt minder het onderwerp van overleg tussen beide afdelingen. Maar toch is bijvoorbeeld de weekkalender uit de kleuterafdeling ook in de eerste klas van de lagere afdeling terug te vinden.
- Bij het plannen van thema's wisselen leerkrachten ideeën en deskundigheid uit. Soms organiseren ze klasoverschrijdend ook een aantal activiteiten binnen het lopende belangstellingscentrum. De teamleden ervaren deze werkwijze als verrijkend voor hun didactische praktijk.
- Soms gaat er vrij veel tijd naar 'koek-jas-drankmomenten', hoewel andere teamleden dit tot een minimum proberen te beperken. Er is een groeilijn met gradatie voor deze momenten beschikbaar, maar in de praktijk kan het streven naar zelfredzaamheid en het efficiënt tijdsgebruik nog geoptimaliseerd worden.
- Parallel met de aanpak rond 'leren leren' in de lagere afdeling, levert ook het kleuterteam grote inspanningen om aanpakgedrag en het domein 'zelfsturing' gericht te ondersteunen via (pre-) Flosfiguurtjes. De gehanteerde strategie vertoont diverse waardevolle deelaspecten, die als voorbeeld kunnen dienen bij de aanpak van andere prioriteiten: teamnascholing, concretisering tijdens lerarenvergaderingen, informeren van ouders, integratie van muzische elementen, visualisering en teamreflectie.

### 5.1.2 Lager onderwijs

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert voor de leergebieden in de focus volgende conclusies op in verband met het **realiseren** van eindtermen en leerplannen:

#### Wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- De aanwezige outputgegevens tonen aan dat de leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen bereiken. Aan de hand van methodegebonden toetsen, gestandaardiseerde testen uit het leerlingvolgsysteem en de centrale toetsen van de onderwijskoepel bewaken de leraren de effecten van hun onderwijs. De resultaten wijzen op voldoende leervorderingen bij de meeste leerlingen. Een kwalitatieve analyse van deze gegevens op klas- en schoolniveau die leidt tot de nodige bijstellingen, in functie van de kwaliteitszorg, is nog niet gebruikelijk.
- Voor het aanbod van haar wiskundeonderwijs voert de school stapsgewijs een nieuw onderwijsleerpakket in. De criteria voor de keuze hiervan werden niet getoetst aan het leerplan. Een aantal leraren vullen het onderwijsleerpakket aan met eigen materialen. De leraren vertrouwen erop dat dit aanbod dekkend is voor de leerplandoelen en de verticale samenhang garandeert.
- De leraren leggen vooral de nadruk op het verwerven van technisch-cognitieve vaardigheden binnen het leergebied. Hierdoor zijn er minder kansen op transfer van het geleerde naar andere leergebieden. Het probleemoplossend vermogen bevorderen door het werken via functionele opdrachten in realistische contexten komt minder aan bod.
- Tijdens hun wiskundelessen stimuleren de leraren de leerlingen geregeld om stil te staan bij en gebruik te maken van de leervaardigheden en leerattitudes die binnen het "FLOS"-project voor leren leren aan bod komen.
- In het verleden stelde het school een groeilijn op voor het gebruik van referentiematen. Deze afspraken zijn niet meer actueel. In sommige klassen zijn deze referentiekaders nog aanwezig, in andere klassen ontbreken ze.
- Voor het klasintern differentiëren wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de methode biedt, aangevuld met eigen materialen. In de meeste klassen krijgen leerlingen met extra behoeften de nodige uitdagingen. De school beschikt hiervoor over specifieke materialen.
- De tussentijdse evaluatie stuurt de praktijk bij waar nodig. De leraren maken systematisch gebruik van foutenanalyses en/of foutenfrequentietabellen om hun onderwijs gericht af te stemmen op de vorderingen van de leerlingen.
- Tijdens het geplande zorgoverleg wordt voor een aantal leerlingen een stappenplan voor klasinterne en –externe ondersteuning opgesteld. Deze planning wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.

- Leerlingen met een zorgvraag kunnen tijdens de verschillende fases van het onderwijsleerproces gebruik maken van ondersteunende maatregelen zoals het gebruik van concrete materialen, getalbeelden, tafelkaarten, zakrekenmachines, schema's, enz.
- De zorgleraren begeleiden een aantal individuele en groepjes leerlingen. Deze preventieve en remediërende interventies worden in overleg met de klasleraar gepland. Het leeraanbod en de leervorderingen worden in een overzicht bijgehouden.
- Een beperkt aantal leerlingen in de derde graad volgt een aangepast leertraject voor wiskunde in functie van hun overgang naar de B-stroom van het secundair onderwijs. In deze leerpakketten is er nog te beperkt aandacht voor functionele toepassingen van het geleerde.

## Wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststellingen

- Voor wereldoriëntatie kan de lagere afdeling nog niet aantonen dat zij alle leerplandoelen aanbiedt en bereikt.
- Voor het bepalen van het aanbod in de eerste en de tweede graad maken de leraren gebruik van eigen materialen en diverse informatiebronnen. Voor de bewaking van de volledigheid en de graduele opbouw van dit aanbod is het leerplan niet richtinggevend. In de klassen van de derde graad startte men dit schooljaar met de implementatie van een nieuw onderwijsleerpakket. De criteria voor de keuze en het gebruik van dit pakket werden niet aan het leerplan getoetst.
- Om de verticale samenhang in het aanbod enigszins te garanderen stelde het schoolteam in het verleden een overzicht op van de aangeboden thema's per leerjaar. Dit overzicht beperkt zich tot een opsomming van inhoud die slechts sporadisch geactualiseerd worden. Met de visie en de geleidelijke opbouw zoals voorzien in het leerplan wordt weinig rekening gehouden.
- De schoolafspraken over de tijdsbesteding voor het leergebied worden niet in alle leerjaren gerespecteerd. In sommige leerjaren worden tijdens de voorziene lestijden, gedurende lange periodes, activiteiten voorzien die slechts in geringe mate aansluiten bij wereldoriëntatie. In andere leerjaren worden sommige voorziene lestijden geregeld ingevuld met andere leergebieden. Deze werkwijze hypothekeert de realisatie van een breed en evenwichtig aanbod.
- In de uitwerking van de thema's wordt vaak gekozen voor een cursorische benadering van de leerinhouden. Hierdoor worden kansen gemist om actief kennis op te bouwen, relaties te leggen en transfer van het geleerde te realiseren in een breed perspectief.
- Een aantal leerdomeinen zoals techniek, tijd, ruimte en natuur komen in de meeste leerjaren ruim aan bod waardoor andere leerdomeinen eerder zijdelings behandeld worden. Het evenwicht binnen het totale aanbod komt hierdoor in het gedrang. In sommige leerjaren is er wel al aandacht voor een meer harmonisch evenwicht.
- Dit schooljaar staat het leerdomein "techniek" in de kijker. Op het niveau van de scholengemeenschap werd een teamnascholing voorzien. Aansluitend werd, op basis van het leerplan, een leerlijn voor de hele school opgesteld. De implementatie van deze leerlijn wordt aangestuurd en opgevolgd door een werkgroep die op regelmatige tijdstippen ook evalueert en bijstuurt. De evaluatie op leerlingniveau kwam tot hiertoe nog minder aan bod. Deze aanpak kan in de toekomst een hefboomfunctie krijgen voor de verdere uitwerking van een schooleigen leerlijn wereldoriëntatie.
- De school beschikt over een degelijk uitgewerkt gezondheidsbeleid waarin verschillende aspecten van een gezonde levenshouding zoals slapen, voeding, bewegen, hygiëne en mobiliteit ruime aandacht krijgen. Door diverse acties op school- en klasniveau, al dan niet in samenwerking met ouders, krijgen leerlingen kansen om een gezonde levensstijl te ontwikkelen.
- Om het milieubewustzijn van leerlingen aan te scherpen stapte de school in het MOS-project. De schooltuin, de dierenverzorging, de afvalselectie en de verkeersacties vormen waardevolle initiatieven.
- Om de realiteitswaarde van haar onderwijs te bevorderen, organiseert de school voor een aantal leerjaren meerdaagse leeruitstappen. Daarnaast worden ook leerwandelingen, waarnemingen, concreet materiaal en beeldmateriaal gebruikt.
- In meerdere klassen krijgen de referentiekaders voor tijd en ruimte een te beperkte dynamische invulling. In sommige klassen ontbreken de nodige kaders. De aandacht voor actualiteit is eveneens sterk wisselend.

- Het gebruik van activerende en interactieve werkvormen en het stimuleren van leerlingeninitiatief hebben nog groeikansen.
- ICT wordt waar mogelijk geïntegreerd in wereldoriëntatie. De ICT-coördinator werkt hieromtrent aan een doordacht plan dat fasegewijs geïntegreerd wordt. In sommige klassen zijn voorbeelden van goede praktijk aanwezig.
- De productevaluatie verloopt via klassieke toetsen en peilt hoofdzakelijk naar kennisaspecten en een beperkt aantal vaardigheden. Deze evaluatie wordt in te beperkte mate van het leerplan afgeleid. Enkele leraren integreren zinvolle opdrachten in hun toetsen, maar het gebruik van alternatieve evaluatievormen kan zeker een meerwaarde betekenen.
- Via het rapport krijgen ouders maar beperkte informatie over de vorderingen binnen wereldoriëntatie. In het eerste leerjaar wordt geen enkele vorm van evaluatie en rapportering voorzien.

Het onderzoek van de (leer)resultaten levert volgende conclusies op in verband met het **nastreven** van de leergebiedoverschrijdende eindtermen in de focus:

### Leren leren

Voldoet

Vaststellingen

- De school beschikt over een schooleigen planning leren leren. Vanuit een verantwoordingsperspectief koppelt de school het eigen aanbod aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen, maar met betrekking tot een aantal eindtermen kan de school het aanbod meer specifiek maken.
- Een delegatie teamleden uit de verschillende leerjaren volgde een nascholing over een specifiek programma dat de vorming van leervaardigheden en -attitudes nastreeft. Deze kerngroep bewerkte het programma tot een schoolspecifieke werking: leren leren met "FLOS".
- De aanpak beoogt een graduele opbouw voor het verwerven van cognitieve vaardigheden en leerhoudingen doorheen de basisschool. De ankerfiguur/mascotte "FLOS" maakt de gestelde doelen bespreekbaar en ondersteunt de opbouw.
- In de kleuterafdeling worden een aantal ondersteunende attitudes voor het leren leren aangebracht aan de hand van "FLOS"-poppen. In de lagere afdeling worden systematisch houdingen aangebracht die door de visualisering en het gebruik van slogans levendig worden en de kansen tot vastzetting verhogen. In de derde graad kan over deze aanpak samen met de leerlingen nog gereflecteerd worden. De inzichten uit leren leren worden ook regelmatig ingezet om zelfreflectie over en bijsturing van het eigen gedrag te bevorderen.
- De kerngroep beschikt over een implementatietraject gespreid over drie schooljaren. Tijdens dit traject worden regelmatig reflectie- en evaluatiemomenten voorzien die soms resulteren in de nodige bijstellingen. De leden van de kerngroep vervullen ook een ondersteunende rol naar hun parallelcollega's in het verduidelijken en het verdiepen van de inzichten en de aanpak. Door deze werkwijze streeft het schoolteam een kwaliteitsvolle realisatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren na.
- Een aantal leraren hanteert consequent een denk- en leerstimulerende interactiestijl waardoor ze ontwikkelend onderwijs realiseert. Zo worden ondermeer doelgerichtheid en reflectie systematisch geïntegreerd in lesactiviteiten. Los van deze geïntegreerde aanpak in activiteiten en lerarenstijl leeft in sommige klassen nog een cursorische aanpak.
- In de bovenbouw worden leerlingen aangezet tot planmatig werken met betrekking tot leren studeren. Vaak wordt deze aanpak nog te sterk gericht op de toetsresultaten en minder op het leerproces.
- In de meeste klassen vindt geen expliciete evaluatie van leren leren plaats. Enkele leefhoudingen worden op het rapport vermeld. Deze vertonen geen relatie met het "FLOS"-programma. Een aantal leerkrachten bespreekt wel de individuele vorderingen op het vlak van competenties en leerhoudingen en rapporteert hierover.

## 5.2 Schoolloopbaan

### **5.3 Outcomes**

### **5.4 Tevredenheid**

## **6 ASPECTEN VAN DE WERKING**

### **6.1 Algemeen**

#### **6.1.1 Leiderschap**

- De recent aangestelde directeurs beschikken over een duidelijke taakverdeling die aan alle participanten werd gecommuniceerd. De directeur van de school in de Kasteeldreef neemt het pedagogische luik voor haar rekening, de directeur van de Rozenstraat neemt het administratieve en financiële luik voor zijn rekening. Beide directeurs overleggen op geregelde basis zodat zij het overzicht op de totale schoolwerking en –beleid behouden.
- Tijdens het eerste jaar van hun aanstelling onderzochten de directeurs aan de hand van documentanalyse, klasbezoeken, functiegesprekken en functioneringsgesprekken de sterke en zwakke kanten van de schoolwerking. Aan de hand van deze beginsituatiebepaling kreeg de herziening van het schoolwerkplan een eerste invulling. De leraren werden actief betrokken in dit proces en waarden de kansen die hun geboden worden voor een eigen inbreng.

#### **6.1.2 Visie**

- Onder leiding van de nieuwe directie vertaalde het schoolteam het pedagogisch project van de koepel in een schooleigen opvoedingsproject. De krachtlijnen gaan uit van de christelijke identiteit, een degelijk onderwijsaanbod binnen de leergebieden met accenten als sportief, milieubewust, ordelijk, weerbaar en multicultureel, een verantwoorde didactiek, een brede zorg en een degelijke organisatie. Voor een aantal aspecten van de werking werden bijkomend afzonderlijke visieteksten opgesteld. Zo worden de zorgwerking en de aanpak van leren leren en techniek gekaderd in het pedagogisch project.

#### **6.1.3 Besluitvorming**

- De schoolleiding opteert voor een participatief leiderschap. Onder druk van tijd en verantwoording werden deze principes bij de aanvang van hun aanstelling soms wat minder strikt gevolgd. De informatieverzameling en -verspreiding en de criteria voor besluitvorming zijn soms te weinig doordacht en/of transparant voor alle teamleden.
- Voor een aantal items werden in de school werkgroepen opgericht die voorbereidend werk leveren en ondersteunend functioneren voor het schoolteam.
- De coördinator en de ankerfiguren voor ICT vormen het platform dat sturing geeft aan de implementatie van het ICT-beleid en de integratie van ICT op de klasvloer.
- Het zorgteam krijgt naast zijn rol in het zorgbeleid van de school ook een beleidsondersteunende taak als kernteam toebedeeld. Deze opdracht valt echter binnen de zorguren die aan de school werden toegekend.
- Op het niveau van de scholengemeenschap bestaan samenwerkingsverbanden rond een aantal thema's. Directies, zorgcoördinatoren en ICT-coördinatoren werken er samen aan gemeenschappelijke prioriteiten.

#### **6.1.4 Kwaliteitszorg**

##### **6.1.4.1 Kwaliteitssysteem**

##### **Vaststellingen**

- Vanuit de beginsituatieanalyse van de directie en een bevraging van leraren werden een aantal werkpunten voor het schoolteam opgelist. Een aantal daarvan werden opgenomen als prioritair te behandelen op korte termijn. Andere werden in een overzicht als werkpunten op lange termijn opgenomen. Deze planning werd niet vertaald in concrete haalbare doelen en acties die binnen een uitgezet tijdspad gerealiseerd zullen worden. Binnen de planning is ook geen formele tussentijdse en/of eindevaluatie voorzien die kan leiden tot de nodige bijstellingen van de verbeter- of vernieuwingstrajecten.
- De school verzamelt heel wat outputgegevens. Het is nog geen gewoonte om deze gegevens op klas- en schoolniveau te analyseren en te gebruiken voor het bijsturen van de onderwijskwaliteit.

- De resultaten van de tevredenheidsonderzoeken bij leerlingen, leraren en ouders werden wel geanalyseerd. Uit de analyse zijn een aantal bijsturingen in de schoolorganisatie ontstaan. Andere resultaten leidden tot actiepunten in het prioriteitenplan.

## **6.2 Personeel**

### **6.2.1 Personeelsbeheer**

### **6.2.2 Professionalisering**

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie.

#### **6.2.2.1 Aanvangsbegeleiding**

#### **6.2.2.2 Deskundigheidsbevordering**

Vaststellingen

- De parallelwerking, het zorgoverleg en de participatie aan werkgroepen scheppen ruime kansen tot leren van elkaar. Regelmatig wordt ook gebruik gemaakt van de intern aanwezige expertise van leraren door het werken met ankerfiguren.
- Het zorgteam werkt momenteel aan de uitbouw van een orthotheek. Aanwezige werken en materialen worden verzameld en/of geïnventariseerd. De digitale inventaris kan een functioneel instrument worden om de klaspraktijk te ondersteunen. De school voorziet nog geen vast budget om de orthotheek systematisch uit te bouwen. Sinds kort ondersteunt het aankoopbeleid de prioriteiten en/of zorgvragen op schoolniveau.
- Voor de externe nascholing kiest het schoolteam bij voorkeur voor teamnascholingen in functie van de schoolprioriteiten zodat de professionalisering van de teamleden gelijk spoort. De opgedane kennis vormt de basis voor de uitbouw van schoolspecifieke vernieuwings- en veranderingsprocessen.
- Voor de nascholing van individuele leraren organiseert de schoolleiding een behoeftenonderzoek. De criteria voor de uiteindelijke keuzes sluiten aan bij de prioriteitenplanning en/of individuele professionaliseringsnoden.
- Op het niveau van de scholengemeenschap worden nascholingen rond gemeenschappelijke prioriteiten georganiseerd. Het bewaken van de eigen schoolontwikkeling blijft hierbij een aandachtspunt.

## **6.3 Logistiek**

## **6.4 Onderwijskundig**

## **7 STERKTES EN ZWAKTES**

### **7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is**

- In de kleuterafdeling leidt het samen nadenken over groeilijnen tot gelijkgerichtheid en continuïteit.
- Het kleuterteam volgt op een gestructureerde wijze de vorderingen van individuele kleuters per leergebied. Dit geeft hen onrechtstreeks ook zicht op de effecten van hun aanpak.
- De meeste leerlingen halen vrij behoorlijke resultaten voor wiskunde.
- De uitwerking van de prioriteit 'techniek' bevat aspecten van een kwaliteitsvolle vernieuwingsstrategie.
- Het team levert waardevolle inspanningen om 'leren leren' op een zinvolle manier aan te pakken.
- De sterke parallelle werking in planning en uitvoering van het onderwijsaanbod schept kansen tot leren van elkaar.

### **7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren**

- Het team kan een duidelijke procedure afspreken om de volledigheid van het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling na te gaan.
- De kleuteronderwijzers kunnen samen nagaan hoe ze de totale onderwijstijd zo efficiënt mogelijk kunnen benutten.
- Meer functionele opdrachten in realistische contexten kunnen het probleemoplossend denken in de wiskundeactiviteiten stimuleren en transfer bevorderen.
- Bij vernieuwingstrajecten kan het team nog meer aandacht besteden aan informatieverzameling in functie van visieontwikkeling. Hierin kan best ook de wijze van leerlingenevaluatie een plaats krijgen.
- Analyse en bijsturing vanuit outputgegevens op klas- en schoolniveau kunnen het kwaliteitssysteem nog verrijken.

### **7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren**

#### **Leerplanrealisatie**

- In de lagere afdeling moet de school nog verantwoorden dat ze de leergebiedgebonden eindtermen en de leerplandoelen voor wereldoriëntatie nastreeft en bij de meeste leerlingen ook bereikt. Daarnaast moet ze aantonen dat ze de basisvaardigheden en –attitudes, die het betrokken leerplan vooropstelt, in voldoende mate nastreeft.

## 8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG BEPERKT IN DE TIJD**.

De hieronder aangekruiste (leer)prestaties scoren geheel of gedeeltelijk onvoldoende en hebben tot dit advies geleid:

### Gewoon kleuteronderwijs :

|             |              |             |
|-------------|--------------|-------------|
| <b>DL-f</b> | Voldoet niet | Omwille van |
|-------------|--------------|-------------|

#### **Leergebied**

|                      |   |
|----------------------|---|
| wiskundige initiatie | J |
| wereldoriëntatie     | J |

### Gewoon lager onderwijs :

|             |              |             |
|-------------|--------------|-------------|
| <b>DL-f</b> | Voldoet niet | Omwille van |
|-------------|--------------|-------------|

#### **Leergebied**

|                  |   |                                            |
|------------------|---|--------------------------------------------|
| wiskunde         | J |                                            |
| wereldoriëntatie | J | X onvoldoende realiseren van de eindtermen |

#### **Leergebiedoverschrijdende ET**

|             |   |
|-------------|---|
| leren leren | J |
|-------------|---|

## 9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september** 2013 kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Johan Kets

Datum van verzending aan de directie en het schoolbestuur:

Voor kennisname

De directie/het schoolbestuur

Naam: Rik Lambrecht